

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izahja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništva v tiskarni sv. Cirila, koruško ulico, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Bokopisti se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., tiskrat 16 kr.

Kako naj volimo Slovenci?

„Biti slovenske krvi, bodi Slovincu ponos!“ Čast je Slovenec biti, kliče naš slovenski pesnik. Nečast je Slovenec biti in sramota z duhovniki voliti, kličejo pa ljudje, ki so zatajili svoj rod, in se izneverili svojemu narodu, ljudje, izrodki naroda, kateri so predali za prazen nič sami sebe in še hočejo tudi vas, poštene Slovence. Njih ne poslušajte! Na volišče nas kličejo presvetli cesar. Na noge, pokažite se torej, da ste Slovenci slobodni in zavedni možje, svoji gospodarji na slovenski zemlji, a ne hlapci in podrepniki nemškutarjem in nemškim liberaluhom. Res žalostno je, da imajo nekateri ljudje tako malo čuta do svojega rodu, in njim ni mar svojih otrok, ki se odtujujejo po današnjih šolah narodu in cerkvi. Žalostno je, da imajo nekateri tako malo čuta časti v svojem srečju, da se odtegujejo boju za sveto krščansko in slovensko stvar. Žalostno je, da iz boječnosti do oblednih nemškutarjev, boječ se zamere ka kega „škrica“ in poslušajoč „gmajnske šribarje“ in odpadnike narodne, zanemarjajo sveto volilno dolžnost, zakaj voliti je slobodno in je dolžnost vsakega državljana, ali nam ni slobodno voliti kogarkoli. Vedite in dobro premislite, da je volitev ne samo narodna, ampak tudi verska dolžnost. In zato je vsaki v svoji vesti zavezan voliti poštene može krščanske, Nemeč pa tudi Slovence, nemškutar pa vreden ni volilne pravice, ker ne pozna dolžnosti.

Pri zdajšnjih volitvah gre za zelo imenitne in tehtovite reči. Tu gre za vero in jezik naših očetov Slovencev, in pa za drago Avstrijo, domovino nas vseh. Kdor torej voli druge volilne može, drugega poslanca, kakor njegov dušni pastir, kdor voli zoper duhovnike, kakor je na to ščuvala že „Marburger Zeitung“, tak je zoper vero, zakaj „kdor ni z nami, je zoper nas“, je zoper sv. katoliško cerkev, katere verni sinovi smo in hočemo ostati vsi poštene Slovenci. Kdor torej voli ljudi ali pa ne gre k

volitvi, boječ se takih ljudi, ki zasramujejo slovenski jezik in ne čislajo jezika in vere, katere nas je učila mati Slovenka, ali celó voli liberalce nemške, ali pa ljudi, ki so se predali našemu sovražniku, zatajivši svoj rod in jezik ter so si pridobili pri vseh poštenih Slovincih sramotno ime nemškutarjev, tak bodi vsem Slovincem na sramoto, kakor je celemu človeštvu izdajavec Judež Iskariot. Mi nismo zoper poštene, pravične Nemce, ki spoštujejo naš jezik in nam pripoznavajo naše slovenske pravice, kakor tudi nismo zoper nemški jezik, katerega spoštujemo ali zato zahtevamo, da tudi spoštujejo Nemci slovenski jezik. Mi studimo odpadnike, narodne Judeže, izrodke človeštva, mrzi nam vsiljevanje nemškega jezika v šole in v razna uradništva, kjer ni na svojem mestu ter zato črtimo njegovo oblastno gospodljivost Slovincem na škodo. Zato pa, kdor še ima količkaj čuta srama in časti, komur sta mar najdražja zaklada, katere smo podedovali od svojih očetov, sveta vera in mili naš jezik slovenski, tak ne posluša naših sovražnikov, verskih in narodnih — in to so vsi, katerih vam ne priporočujemo za poslance Slovenci — marveč on voli poštene slovenske volilne može, kateri bodo potlej volili našega slovenskega poslanca, kateri se bo potegoval za pravice Slovencev.

Mi ne gledamo na osebe, dolžnost naša nam je nad vse, kakor od nas zahteva Bog in cesar. Nam je mil, kdorkoli je z Bogom in z narodom. Zato je pa tudi vsaki po svoji časti in vesti — nemškutarjev je pa toliko sram, kakor volka strah, in liberalci imajo toliko vesti, kakor polž krvi — po časti in vesti, pravim, zavezan delati za zmago dobre stvari in se poštenih volitev vdeležiti. Mi hočemo in zahtevamo krščanske, versko-katoliške šole, krščanske učitelje. In ravno v tem odločuje se na Dunaji v državnem zboru, za katerega bomo zdaj volili poslance. Ti delajo postave, dobre ali slabe, nakladajo davke, kakoršnji so

poslanci. Da pa liberalci ne bodo za nas verne Slovence, vé vsaki vrabelj na strehi. Res vam kvasijo laži zoper Slovence, obetajo vam zlate gradove nemškutarji in liberalni Nemci, njihovi jerobi, ali pridobili za slovenskega kmeta vam ne bodo piškovega oreha. Torej takošnjih ne volite! Le glejte njihovo življenje, njihovo delo, po njih sadu jih boste spoznali.

Mi vidimo, da je našemu kmetu nastavljena past, pomazana s salom velikih obetov. Ali spomni se Slovenec svojega pregovora: „Veliki obeti, malo prejeti“. Ti ničesar ne boš prejel od takih ljudi. Le glej neverstvo, ki vže razjeda, kakor rak, človeško družbo, širi se po nemškutarjih in liberalcih med verne poštene Slovence in jih vabi k zapravljivosti po svojih zabavah. Brezverski duh časa potrl je vže in pogazil marsikaterega poštenje.

Neprestano vrteče se kolo ponemčevanja odtrgalo je tu ud kat. cerkvi, tam kos zemlje slovenske, katero je pogoltnilo nenasiťljivo žrelo ponemčevanja. In še več! Ustrojili so si družbo „Südmark“, kakor ste vže brali v tem listu. Res pravi „kij za slovenskega kmeta“. To društvo delalo bo na to, da vas slovenske kmete prežene z vaših kmetij in izroči tako vašo lastino, milo slovensko zemljo, za katero so kri prelivali vaši očetje zoper Turka, največjemu sovragu Slovenstva, vas pa slovenske kmete, hlapce in sužnje Nemcem. Kakor vidite, naš naroden obstanek še ni zagotovljen, posebno ob mejah, kamor se je vjedel, kakor pijavka, ptujec, kjer se ščetini in šopiri ptuji jezik tišči v kot našega; kjer nam se vera smeši, narodnost zatira ter gazijo naše najsvetejše pravice, zagotovljene po postavi. Širijo in množijo se goljufige, zvijače, odrtije in laži samo, da bi vas slovenske kmete vpognili pod gospodljivo nemčursko in liberaluško igo.

Slovinci, nismo več v plenicah, da bi potrebovali nemške ali celó nemčurske dojnice. Smo-li Slovenci kruljevi, da nam nemškutarji in Nemci podajajo v naše roke svoje „brglje?“ Mi lahko brez njih hodimo, saj pa nam jih Nemci ne ponujajo za to, da bi se mi na nje — njihove poslance — opirali, ampak da bi nas ž njimi topli in imeli nas Slovence, kakor imajo nemškutarje pod svojim jerobstvom. Za to komur je draga in mila sloboda, komur je na srci vera in slovenski jezik in hoče ostati slovenski gospodar ter mu je ljuba Avstrija, volil ne bo naših sovražnikov, ljudi, ki bi nas izdali. To bo storil le bedak ter si bo narodnega morivca vzel za svojega zastopnika, „samo telci bodo si izbrali svoje mesarje“ — za svoje zagovornike in zastopnike, poslance svoje.

—še.

Kmetske zbornice, kaj je to!

(Iz govora dr. Gregorečevega v Slatini.)

Od Radgone do slovenskih bratov Hrvatov in Jadranskega morja razprostira se slovenska naša domovina. Kmetski ljudje delajo v njej ogromno večino prebivalstva. Reči moremo: brez slovenskega kmeta Slovencev ni. Zato pa ima vsak kmetski zastopnik brigati in zanimati se za svoje kmetske ljudi, zlasti če se njim slabo godi. No in hudo se godi tudi slovenskemu kmetu, večnemu trpinu. Prečital sem mnogo knjig, pa nobena mi ni povedala, kedaj se mu je dobro godilo!

Naši kmetje ravno tako propadajo, kakor nemški. Vsem se hudo godi, vsi lezejo v uboštvo. To priznavajo sedaj uže najbolj neverni Tomaži, tudi liberalci. Pravijo: vse teži in hiti v mesta; veliko jih ostane tam ali poumerje, vendar veliko se jih na stare dni tudi vrača domov, oslabljenih in zdelauih, da jih mora uboga občina rediti; cena pridelkom pada: leta 1873. je novi cent pšenice veljal 17 fl., sedaj dobiš le 8 fl. Grozne uime so samo v letih 1880—1884 škode naredile za 80 milijonov goldinarjev; nekđaj so kmetski ljudje svojim potrebam ustrezali večjidel s tem, kar so doma pridelali; sedaj žgejo petrolej, pijejo kavo, hodijo po obleko v štacune. Vse to stane suhih denarjev, večino nekedanjšega davka je kmet pobotaval s pridelki, sedaj mora vse plačevati; davki, priklade silno naraščajo in koliko vzame sol, tobak, sladkar, žveplenke, koleki, pristojbine! Poprej je malokateri kmet bil zadolžen, sedaj tičijo skoro vsi do ušes v dolgovi; vknjiženega kapitala na kmetskih posestvih je sedaj okoli 250.000.000 gld., ki zahtevajo vsakoletnih obrestij 120—150.000.000 gld. To je nova tlaka in rabota, nekđaj grajščakom, sedaj kapitalu! Vsako leto prodajo na eksekutivnih dražbah do 13.000 kmetskih posestev.

Kmetskim ljudem se hudo godi. Nekateri mislijo, da ni več pomagati. To pa ni resnično. Štejemo še zmiraj 4.116.000 kmetskih posestnikov in teh je treba varovati, da ne propadnejo. V to svrho mnogo svetujejo, na primer: znižanje gruntne davka [22 7/10], cenejo sol, zalaganje vojaštva s kmetijskimi pridelki od kmetov samih, večjo podporo živinorejstvu, preložitve deželjskih, okrajnih in občinskih doklad na indirektni davek, naj se zabranjuje razkosavanje posestev pa tudi preoblaganje z dolgi, sedanji pa se naj zbrisujejo po 100letni amortizaciji, naj se skrbi kmetom za lehek osobni kredit itd.

Marsikateri teh nasvetov so gotovo dobri. Vendar uspeh ostane negotov, dokler ne dobijo kmetje takšne ustrojbe ali organizacije, kakoršno imajo drugi stanovi, na primer notarji, advokati, obrtniki, trgovci in kmalu tudi delavci,